Новіков Євген Андрійович,
молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України

Свідунова Лідія Володимирівна,
студентка 4 курсу, 9 факультету, 4 групи
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ І АКСЕЛЕРАТОРІВ ЯК ФОРМА ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Підтримка інноваційних стартапів практично неможлива без участі бізнес-інкубаторів та правового механізму їх реалізації з боку держави задля сталого розвитку нанотехнологій у сучасному світі. Інкубатори надають не тільки фінансову підтримку, але й створюють всі необхідні умови для якісної роботи, що включає в себе допомогу менторів, оплату необхідних витрат та забезпечення проектів молодих, талановитих вчених всіма необхідними ресурсами в цілому, щоб допомогти втілити геній спеціалістів у життя.

Бізнес-інкубатор – це один з варіантів, який стає поряд з науковими центрами і бізнес-центрами, що являє собою організаційну форму взаємодії науки і підприємництва – це складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для динамічної діяльності новоутворених інноваційних фірм, які реалізують новітні наукові ідеї. Світова практика свідчить, що така інноваційна структура сприяє розв'язанню певних актуальних та наболілих питань, а саме вдосконалення галузевої структури виробництва і прискорення економічного розвитку територій; активне впровадження у виробництво вітчизняних і зарубіжних науково-технічних розробок; випробування на локальному рівні різних варіантів впровадження нових форм господарювання і пристосування до умов внутрішнього ринку, практичне навчання місцевих фахівців прийомам і методам міжнародного бізнесу.

Створення інкубаторів – виправданий та необхідний крок, кінцевим результатом якого є заохочення до інноваційної та науково-дослідної діяльності в університетах і їх співпраця з приватним бізнесом, в тому числі створення привабливих умов для приватних інвесторів. Ефективність діяльності бізнес-інкубаторів пов'язана як з організаційними, так і економічними чинниками. У багатьох країнах фінансування інкубаційні програм відбувається з регіональних або національних бюджетів в рамках загальної стратегії економічного розвитку, однак розвиток може здійснюватися за рахунок спонсорства або самофінансування.

Основна ціль, що стоїть перед бізнес-інкубатором – зорієнтованість на якісні послуги новоутворених інноваційних суб'єктів, рентабельність таких утворень на ринку, підтримка та розвиток перспективних стартапів, сприяння їх росту і підвищення показника якості готового продукту.

Досвід зарубіжних країн свідчить, що інкубатори бувають трьох видів:

– неприбуткові;

– прибуткові;

– інкубатори, які функціонують при науково-дослідних інститутах, вищих навчальних закладах [1].

Задля інтенсивного розвитку компаній через менторство, навчання, фінансову та експертну підтримку в обмін на частку в капіталі інноваційного утворення економічних зносин як компанія були створені акселератори – соціальний інститут підтримки стартапів.

Модель бізнес-акселератора сформувалася на основі досвіду, набутого підприємцями та інвесторами під час буму компанії, чиї бізнес-моделі цілком ґрунтуються на роботі в рамках мережі Інтернет. Індивідуальні проекти, які пройшли конкурс, отримують можливість залучення фінансових ресурсів та допомогу досвідчених експертів-менторів. Основна мета – спільно зі стартаперами за обмежений період створити інвестиційно-привабливий продукт на рівні робочої версії або прототипу.

Досвід Польщі свідчить про можливі шляхи реалізації трансферу від академічної думки до успішної бізнес-моделі на загальнонаціональному рівні, що в свою чергу повинну слугувати прикладом для України. Великі державні університети Польщі є сполучною ланкою для елементів мережі бізнес пре-інкубаторів, покликаних допомогти реалізувати інноваційні проекти. Академічний інкубатор підприємництва (СВП) – це мережа, яка об'єднує 31 кращих університетів в країні і понад 1400 розвиваються фірм. Основна місія СВП – створення сприятливих умов для розвитку академічного підприємництва: надання комплексної підтримки бізнес-інкубатором нового утворення. Створення СВП відбулося Варшаві в 2004 році. Ця мережа працює з бізнес-центрами, асоціаціями роботодавців, університетами і молодіжними організаціями, також можуть створювати свої філії, представництва по всій країні. Зокрема у Куявсько-Поморському воєводстві інкубатори СВП зосереджені на таких центрах:

– Університет технологій і наук про життя в Бидгощі,

– Вища школа економіки в Бидгощі,

– Вища школа банківської справи в Торуні,

– Вища школа гуманітарних та економічних наук у Влоцлавіку [2].

На допомогу від бізнес-інкубаторів СВП можуть розраховувати особи до 30 років, які мають бізнес-концепцію та готують бізнес-план, для ведення інноваційної активності. Запропоноване рішення

мережею Академічних бізнес-інкубаторів дозволять зацікавленим особам отримати приміщення та необхідне обладнання, що передбачають надання юридичних, фінансових та маркетингових порад, підготовку необхідних договорів (контрактів) та комерційні, бухгалтерські операції. Підприємці, що здійснюють діяльність в рамках СВП перші два роки, незалежно від стадії розвитку компанії та досягнутого рівня сплачують невелику номінальну суму що місяця у розмірі 200 злотих. Участь у інкубаторі гарантує молоді отримання неоціненного досвіду, знань та навички міжособистісного спілкування з багатьма іншими підприємцями, що працюють в межах СВП.

У Польщі інфраструктура підтримки інноваційного підприємництва є розгалуженою і різноманітною, що дає змогу вирішувати актуальні проблеми науково-технічної діяльності та узгоджувати інтереси сторін. Органи влади м. Познань і Познанський науково-технологічний парк з 1 січня 2006 р. Розпочали реалізацію проекту «Розробка моделі підтримки підприємництва у академічному секторі» [3].

Для посилення співпраці з науковим сектором Польщі реалізується проект «Загальнопольська мережа трансферу технологій та підтримки інноваційності малого та середнього підприємництва» [4]. З 2005 Польська агенція розвитку підприємництва (ПАРП) запровадила інтерактивне навчання у сфері підприємництва.

Організаційно-правовою основою регулювання процесу інкубації в Польщі стали: 2007 рік – підтримка інноваційної діяльності відбувається відповідно до Регіональних операційних програм, що передбачають розподіл коштів з фондів ЄС між воєводствами, а також операційних програм «Інноваційна економіка», «Людський капітал», «Інфраструктура і середовище», «Розвиток східної Польщі», «Технічна допомога» [5]. Із квітня 2007 року реалізуються програми «Патент плюс» та «Розробник інновацій», метою яких є підтримка патентування винаходів науковими установами і сприяння інноваційному підприємництву в академічному секторі. Урядовою програмою «Посилення інноваційності економіки Польщі до 2006 року» передбачено застосування конкретних інструментів впливу на науково-дослідну сферу, а способи їх реалізації в Операційних сектор-

них програмах «Зростання конкурентоспроможності економіки» та «Розвиток людського потенціалу».

Процес реалізації бізнес-інкубатором своїх функцій полягає в наступному: завдяки платформі StartUp Online можна зареєструвати фірму протягом 24 годин, отримати юридичну та бухгалтерську консультацію. Програма StartUp House надає доступ до 40 офісних приміщень високого стандарту, з сучасним устаткуванням і програмним забезпеченням. У свою чергу, програми StartUp Kick-Off, Mentoring & Training забезпечують якісне навчання, допомагають знайти бізнес партнерів та інвесторів. Участь у інкубації коштує 250 злотих (національна валюта Польщі) на місяць. Інноваційні проекти можуть претендувати на інвестиції до 100 000 злотих., при цьому 15 % акцій переходять інкубатору. Результатом активної 7 річної діяльності Академічного інкубатору підприємництва 5200 студентських ідей були втілені в життя.

Польща також є учасником міжнародної програми TEMPUS MERCURY – спільний Європейський проект в межах програм TEMPUS IV. Проект спрямований на покращення рівня співробітництва між університетами, створення мережі основних суб'єктів вищої освіти країн ЄС та країн партнерів, а також надання провідним університетам країн партнерів допомоги в пропагуванні знань за межами академічних установ.

Досвід Польщі необхідно сприйняти задля трансферу наукових розробок та інновацій з академічного середовища в підприємницький сектор, адже в України, де існують та створюються кожного дня сотні нових технологій, так і не знайшли свого практичного застосування, і, незважаючи на потенціал, залишаються лише в стінах університетських лабораторій.

Література:

1. Немченко А. Б., Немченко Т. Б. Бізнес-інкубатори в сфері сучасної державної підтримки розвитку регіональної інноваційної інфраструктури. – Наукові праці КНТУ. Економічні науки,вип. 17 — 2010.

2. Zofia Wyszkowska Rola inkubatorów przedsiębiorczości w regionie. Rola inkubatorów przedsiębiorczości w regionie. – pp. 516–527.

3. Бабець І., Полякова Ю., Мокій О. Обґрунтування напрямів розвитку інноваційного підприємництва з урахуванням світового досвіду (Регіональний філіал НІСД у м. Львові) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://old.niss.gov.ua/Monitor/September/10.htm#_ftnref6

4. Regionalna strategia innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2005-2013.–Rzeszów: Zarząd Województwa Podkarpackiego, 2004. – 95s.

5. Wolman E.Rola ośrodków innowacji i przedsiębiorczości w perspektywicznej, innowacyjnej polityce gospodarczej państwa // www.gazetainnowacje.pl/innowacje9/strona1.htm.